

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Baptistae Mantuani Carmelit[a]e de patientia aurei libri
tres**

Baptista <Mantuanus>

Dauentrie, 1515

Quomodo co[m]plexiones distribua[n]tur a deo ca.iii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30534

Libet Secundus

vt q̄s in nouā complexionē, et p̄ sequelā in moȳ trāseat nonitat̄.
Sicut in his patet q̄biles atraz polypodio et elleboro, fuluā h̄o cui
rāt rure pontico, quod pharmacopale reubarbaruz vocant

Quā cōplexiones distribuātur a deo Ca. iij.

Et dicit itez quispiāz, cui hęc ita distribuit deus, vt biles Ho
ratio, phlegma Heraclito, sanguinē Socrati, melācholiam
Dreſti tribuerit, Que naz rō fuit ita dispēſandi, casu ne ista an pro
uidētia vlla gubernātur: reduct⁹ suz in Syrtēs quas p̄us effuges
rā, tētabo igit̄ breuib⁹ s̄bis etiā hincelabi, et si q̄d nouē mercis inue
nero, poterit his que supra dixim⁹ applicari, vt ex duobus locis vna
fuit veritas, et ex duob⁹ capitib⁹ vna disciplinē fiat integritas. Mag
nē (vt vez fatear) p̄ſumptionis hęc questio, cui Paul⁹ ap̄lus vas
electionis vsq; ad tertiu⁹z coeluz raptus sic r̄ndet, nōne habet p̄rātē
figulus ex eadē massa aliud quidē vas in honorē, aliud in contumes
liāz facere. Sufficeret hoc dixisse, quia iudicia dei, abyssus multa,
inuestigabiles vie, et occulta cōsilia, nec tm̄ debet hūana temeritas
andēdo p̄cedere, vt ea cernere velit, que latere de⁹ instituit. Neq; eī
dño grat⁹ erit seruus qui penetralia atq; adyta cūcta que in domo
sunt plustrare tētauerit, ea nāq; temeritas magis videt explorātis
īsidias, q̄z serui offitiū p̄ se ferre. Sic licz inq; r̄spōderi possit. De
eaz tm̄ aliquid balbutiēs et id Augustini fr̄⁹ auctoritate. Augusti
ni viri sanctissimi et sapiētissimi hęc est sermone breuis ac simplex,
sensu vero lōga multiplexq; sn̄a, quā Theologi n̄i sepe vsurpant.
Sic de⁹ res quas cōdidit administrat, vt eas agere p̄prios mot⁹ s̄i
nat, Igitur sicut anima in toto corpore sic de⁹ semper operās, in to
to mūdo vires naturis p̄ mucrone addidit, et operari eas instituit,
immo instrumēta sua fecit, quib⁹ cuz deo p̄rē fabri fili⁹ vsq; modo
operās vteretur. Das igitur vires nec operari impedit, nec operan
tes deserit, sed sicut nauta nauiz iuuat et dirigit, ille in portum, iste
in finēz, et quēadmoduz ociāte aia mēbra sopiūtur, sic cessante Deo
(vt in igne Babilonē mōstratuz est) om̄is nature conat⁹ inanis est.

R iij

Liber Secundus

Immo si naturę (q̄s ipse cōdidit) ne operetur per ipsuz steterit, videri poterit cōfiteri, vel eas nō recte factas, v'l se facturę sue penitere p̄t tñ si vult, z aliqñ vult (raro tñ id v'u cūenit) p̄ter naturę ordinez q̄dā et facere et suo arbitratu imp̄dire. Ea q̄ in coelo sunt sydera (seu sint ignes vt Platonici, seu quędā q̄nta essentia vt Peripatetici volūt) nō signa tñ rez inferioruz s̄z causas esse nō dubiuz. id em̄ om̄es Astronomi, id Aristoteles in Meteoris, id in sc̄dm s̄miaz Theologi, id ipi cōfitentur oculi nostri. Quis est em̄ taz hebere visu, vt non videat sole discedere, naturā merere, aues cōtitescere frōdes z fluere. Rursus ip̄o reuertētemūdus exultare, terrā apriri, plātas reuiviscere, om̄ia instaurari. Uires ergo syderib⁹ date terrā et terre nascētia sic afficiūt, vt hoc sic comedas in bilez, illud in pituitā, aliđ in sanguinē trāformet, q̄ fit vt hoie varijs parbitrio suo cibus vtēte variet in eo et stomachi et epatis et renū, et p̄ sequelā seminis q̄q; et vuluę cōplexio. Sinit ergo De⁹ p̄ seminuꝝ q̄litate, p̄ dispositiōem materni vteri p̄ coeli et stellaz aspectib⁹, pro ciboꝝ et dietę natura fieri cōplexiōnes hoiz diuersas z corpora nrā in īfinitas ire differentias, Angelis ho, qui reb⁹ humanis, a Deo p̄fecti sunt, miris moīs ista, vel suo, vel Dei arbitrio moderātur. P̄oz sc̄iaz vocam⁹ magiaꝝ naturalē. Cui⁹ Jacob nō ignar⁹ ouiu foetus colorabat in vtero, et hic mod⁹ varia p̄creandi. Potest em̄ Angel⁹ quispiā tibi nesciēte te psuadere vt hoc magis q̄ illđ comedas, vt cibus ita cōcoctis fiat coagulatio certi seminis, vt hac magis hora coeas, vt mulieris vulua, quā medici matricez dicunt sit sic affecta. Quib⁹ variatis variari quoq; foeturam, oportet. Cur autē in meā magis q̄ in tuā p̄niciem ista cōtingāt. Nescire me fateor. Quidā at̄ causaz dicūt decorē vniuersi, nō faciunt satis aio ipatiēti grauitē ferēti se cū decorē vniuersi de decorari. Sz ignorata causa, ignorari nō licz hęc oīa equo aio ferēda, cū vni cuiq; psuasuz eē debeat, nihil a Dei numie sine recta rōne fieri posse, s̄z sunt quidā nō min⁹ impij q̄ imperiti, tā arrogātes, tā proterui, tā insolētes et infrun̄ti, vt velint naturaz omniuꝝ virtutes ac operati

Liber Secundus

ones, angeloz etiam ritus et officia, propter sui pedis morbum im-
mutari. Quod q̄ alienus sit a recta ratione breui exemplo dignoscio
to. Si in cithara ad cōcinitatez redacta neru⁹ vnus conqueratur, ⁊
dicat senimius tendi rogetq̄ se paruz remitti. Quid putam⁹ citha-
rēduz responsurū. nisi toti⁹ citharē magis q̄ nerui vni⁹ rationez ha-
bēdaz. Sic profecto Deus ordinē mundi et naturarū, ex quib⁹ mū-
dus constat, curam gerere et debet et gerit. Quod si cōtra nitaris, ⁊
obijcias vniuersi ordinez opitulari singulis debere non obesse, quem
admoduz in optima republica, sic commune bonum administratur
vt singuli in pace sine iniuria viuant. Nec enim alterius rei gratia
principes ac magistratus creatur nisi vt singulis bene cōsularur.

Sicut de Solone Salaminio dicit, q̄ tanto prudentiē temperas-
mento leges Atheniēsis dedit, vt parem gratiam a senatu ⁊ a ple-
be cotraxerit, Quod si tantē (vt ita dicā) conditurę foelicitas ab ho-
minis potuit prodire consilio, quid humano generi prestare debuit
Dei prouidentia, cuius est ad nostrā nulla p̄portio: Nonne potuit
et omnib⁹ simul et singulis bene cōsulere: O homo bulla, q̄ nascens
do moreris, et florēdo marcescis, tāta ne cōtra auctorez tuuz surgis
audacia, vt ei succenseas, et velis in euz exercere censurā: Pone hāc
vaniloquētiā, et recordare dicti illius Seneseos. Uidit de⁹ quē fe-
cerat, et erāt valde bona. Sed an cōdere potuit meliora, non de fuere
theologi qui disceptarint, cōcludamus ergo nobis quidem a deo be-
ne cōsultum: Sed quoniam vt Aristoteles inquit. Intellect⁹ nostr⁹
in causas altissimas ita ferrur, sicut nicticozaci ocul⁹ in lumen solis
non possenos cōsily diuinitationez scire, ⁊ propterea dictū a Chrō-
nescitis q̄d peratis. At dices iternz si naturaz ordinē ⁊ operatiōes
violari nefas est, nō licebit infirmo votis et precib⁹ cū deo de impetrā-
da sanitate tractare. Cui obiectioni r̄ndebo. Licere q̄dez suppliciter
ac moleste petere, et q̄d petitur, si datur, cū grāz actione recipi de-
bere, si nō dat, cōqueri non licere, istozsz mea intēdit oratio

¶ De anime libertate

¶ Caput v.